
S navrhovanou podobou zákonů nesouhlasíme, zní z fakult

S navrhovanou podobou zákonů nesouhlasíme, zní z fakult

16. 1. 2012; autor: H. S.; rubrika: Téma

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy chystá reformu vysokoškolského vzdělávání. Co si o připravovaném věcném záměru zákona o vysokých školách a zákona o finanční pomoci studentům myslí pracovníci Univerzity Karlovy, zjišťoval časopis i-Forum.

„Obávám se, v rozporu s tím, co MŠMT deklaruje, výrazného oslabení akademické samosprávy, mimo jiného prostřednictvím oslabení kompetencí akademických senátů. Nechci, aby i Univerzita Karlova sloužila politikům k tomu, k čemu jim slouží VZP, Lesy ČR, Pozemkový fond apod.,“ upozornil **PhDr. Petr Jüptner, Ph.D., z Fakulty sociálních věd UK**.

„Na školné nemám jednoznačný názor. Školné by zavedeno být mělo, ale pouze tehdy, pokud souběžně nedojde k oslabení státního pilíře financování veřejných vysokých škol a budou zavedena příslušná sociální opatření pro studenty. Návrhy MŠMT mi nahánějí strach, jelikož se průběžně mění, a to nevyovídá o funkčním a dlouhodobém řešení,“ podotkl Jüptner.

„Se současnou podobou věcného záměru zákona o vysokých školách nesouhlasím. V první řadě, alespoň dle mého názoru, je návrh napsán nepřehledně, řada formulací je nejasná, některé odstavce si odporují. Hovoří se například o zachování akademických svobod, další odstavce ale zřejmě tyto svobody nejen negarantují, ale naopak poskytují prostor k jejich omezení. Celkově lze říci, že se můj praktický postoj shoduje s postoji zástupců České konference rektorů, Rady vysokých škol a akademických senátů. Buď jsou formulace v návrhu – ať už se to týká hodnocení kvality vysokých škol, školného, systému vzdělávání – natolik nepřehledné a nejasně formulované, že lze jen těžko v tuto chvíli odhadnout, jaké mohou být důsledky, nebo poskytují prostor k několika různým interpretacím, díky čemuž vzniká i prostor k neadekvátnímu zasahování do běhu vysokých škol ze strany státu či sledování zatím těžko specifikovatelných osobních zájmů. Znění návrhu je tedy třeba přepracovat tak, aby formulace byly jednoznačné a zřejmé a bylo zjevně patrné, co danými odstavci zákon sleduje a jaké mohou být důsledky,“ podotkl **RNDr. Petr Šmejkal, Ph.D., z Přírodovědecké fakulty UK**.

„Osobně se mi nelíbí přístup ministerstva k projednávání vysokoškolské reformy, které je spíše přezíravé a jen minimálně reaguje na připomínky z vysokých škol, které jsou věcné a dávají smysl. Nepochybně má stávající právní úprava řadu nedostatků, mám ale pocit, že tu existuje snaha při nápravě těchto nedostatků ‚vpašovat‘ do zákona i něco dalšího, co povětšinou není nutné, což by pak poskytovalo prostor k ovlivňování běhu vysokých škol. To dle mého názoru není žádoucí,“ zdůraznil Šmejkal.

„Se současnou podobou věcného záměru zákona o vysokých školách nesouhlasím ze stejných důvodů jako Akademický senát UK či Akademický senát HTF UK, tedy zejména kvůli jistému diletantismu jeho výsledné formy, rozbor byl již AS předložen. Obávám se omezení akademických svobod,“ řekl **Mgr. Jiří Beneš, Th.D., z Husitské teologické fakulty UK**. „Zavedení školného nepodporuji ze zásadních důvodů – studium by se stalo nedostupné pro nadané studenty, kteří na jeho zaplacení nemají a po studiu, například jako faráři, by si na jeho zaplacení stěžili,“ podotkl.

„Nejsem si úplně jist, proč je vlastně třeba nového zákona, respektive co v tom stávajícím představuje neopravitelný nedostatek. Někdy se mluví například o vysokém podílu studentů v akademickém senátu. Já však na pražské Právnické fakultě považuji právě to téměř poloviční zastoupení motivovaných a vesměs kompetentních studentů za velmi prospěšné. Důkladné zamyšlení zřejmě vyžaduje podoba akreditací, ani to však zbrusu nový zákon neodůvodňuje. Řada otázek může být hodnocena v závislosti na kontextu. Menší akcent na fakulty a jiné součásti vysokých škol otvírá větší prostor pro samostatný úrdek vysokých škol, respektive jejich orgánů, podle toho, o jakou školu jde (veliká Univerzita Karlova versus nějaká nevelká škola). Podstatné pak ale je, kdo jsou ty orgány, respektive jak a kým jsou instalovány. Sympatické mohou být vnější i vnitřní evaluace – audity; stejně tak však mohou vyznít zcela formálně. Značně sporná je konstrukce docentur a profesur ve vazbě na pracovní místo, což je zřejmě výrazem americké inspirace aplikované ovšem na úplně odlišné prostředí,“ řekl **doc. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., z Právnické fakulty UK**. Docent Kysela připustil, že se obává podobně jako Mgr. Beneš omezení akademických svobod. „Souvisí to jak s neurčitým statusem součástí vysokých škol - míra autonomie, tak i s rolí rektora, správní rady apod. Nebyla by mi úplně blízká představa univerzity, jejíž rektor má postavení ředitele, jemuž jsou ostatní k ruce, a když je někým kontrolován, není to především akademická obec, nýbrž mimouniverzitní veřejnost (politiky, podnikatelé). Nejde o to,

že by to nemohlo fungovat. Vzhledem k nízké důvěře k motivaci oné mimouniverzitní veřejnosti se nicméně obávám, že by mohlo dojít k dobytí dalšího prostoru relativní nezávislosti na politické moci, který je současně dalším prostorem možného zmocnění se veřejných prostředků. Možná to však příliš karikuji.

V otázce zavedení školného docent Kysela upozornil na nedořešenost zákona. „Nejsem odpůrcem školného, podstatné jsou okolnosti. Muselo by školám přinést peníze navíc, a nikoliv úsporu státnímu rozpočtu. Splácet by se mělo tehdy, když by se vysokoškolské vzdělání projevilo ve výši příjmu, tedy přinejmenším při dosažení příjmu nadprůměrného apod.“ vysvětlil docent Kysela.

„Domnívám se, že platný zákon 111/98 Sb. je v praxi ‚zažitý‘, v jeho rámci jsou vydány a působí další nižší normy a změny, doplnění, jež si vynucuje praxe, mohou být provedeny jeho novelizací. Ta by se podle mého měla dotýkat především soukromých vysokých škol, a to jmenovitě zajištění řádné personální a další přípravy jejich vzniku a rozšiřování a lhůt pro prokazování jejich úrovně,“ prohlásil **prof. ThDr. Zdeněk Kučera, Dr. h. c., z Husitské teologické fakulty UK**.

„Dále pokládám za potřebné posílit samosprávnou funkci Vědeckých rad, jmenovitě pokud jde o akreditaci oborů a předmětů. UK Praha, MU Brno eventuelně VFU Brno by měly mít právo autoakreditace. U ostatních vysokých škol by měl být zachován dosavadní způsob akreditací,“ doplnil profesor Kučera, který je proti zavedení školného. „Paušální zavedení školného by podfinancování vysokých škol nevyřešilo,“ myslí si profesor Kučera, naopak by ale zavedl platby za opravné zkoušky.

Oba připravované zákony odmítl i **doc. ThLic. Vojtěch Novotný, Th.D., z Katolické teologické fakulty UK**. „S oběma zákony hluboce nesouhlasím, obavy vskutku chovám. Zdůvodnění sdílím s Akademickým senátem UK, jehož jsem členem, Radou vysokých škol a konferencí rektorů,“ prohlásil docent Novotný.